

ФІНАНСОВИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ

*Рожик О.О., здобувач вищої освіти
olichka_rozhik@ukr.net*

*Науковий керівник: Стратійчук В.М., доктор філософії
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ*

Фактично на всіх етапах розвитку економіки країн основною ланкою є підприємництво. Саме на підприємстві здійснюється виробництво продукції, відбувається безпосередній зв'язок працівника із засобами виробництва та формування валового внутрішнього продукту. Сучасний стан національної економіки відображає основні тенденції розвитку вітчизняного господарства. Водночас від масштабності динаміки підприємницької діяльності країни залежить її подальший розвиток, підвищення виробничого потенціалу та вирішення проблем соціального плану. Сьогодні підприємства провадять свою діяльність у кризових умовах господарювання, що характеризуються нестачею фінансових ресурсів. Інфляція, не прогнозовані коливання курсів валют, зростанням відсотків за користування кредитами, зниження платоспроможного попиту покупців негативно впливають на ефективність діяльності підприємств України. Відсутність фінансових ресурсів у необхідному обсязі спричинює порушення платіжної дисципліни та зниження рівня фінансової стійкості підприємств, а отже, національної економіки.

Теоретичні основи фінансових ресурсів підприємств глибоко досліджені в працях таких учених, як Г. Азаренкова, Л. Безгінова, В. Бочаров, Н. Власова, С. Грабарчук, М. Грідчина, А. Данілов, Л. Лозовський, С. Львовчкін, А. Марченко, Р. Михайленко, Т. Обушак, В. Опарін, Г. Партин, Ю. Петленко, А. Поддєрьогін, Н. Пойда-Носик, Б. Райсберг, В. Родіонова, Є. Стародубцева, О. Угляренко, В. Федосов та багатьох інших.

Метою даного дослідження є обґрунтування сутності та джерел формування фінансового капіталу підприємства.

Фінансові ресурси – це грошові кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства, тобто всі грошові фонди (частина коштів, які мають цільове спрямування) й частина грошових коштів у нефондовій формі (ті, що використовуються для забезпечення поточної діяльності).

У процесі формування фінансових ресурсів підприємств важливу роль відіграють їх збалансованість і визначення оптимальної структури їхніх джерел. Проте, як свідчить практика, їх структура постійно змінюється під впливом різноманітних факторів, а саме зростання питомої ваги коштів, залучених із зовнішніх джерел, перш за все частки кредиторської заборгованості, яка спричиняє систему неплатежів та приводить до зниження інвестиційних можливостей підприємницьких структур. Загалом слід уникати як еконтрольованої кредиторської заборгованості, що призводить до погіршення платоспроможності підприємств, так і надлишкових власних фінансових ресурсів, що можуть сповільнювати виробничий розвиток через надмірне резервування накопичень і відволікання їх із виробничого процесу [3, с. 54]

Поняття «капітал» відноситься до фундаментальних та найскладніших категорій економічної і фінансової науки, розуміння сутності якої поступово трансформувалося і доповнювалося з їх розвитком.

На нашу думку, фінансовий капітал – це ринкова вартість всіх ресурсів, які залучаються суб'єктами господарювання з різних джерел (зокрема, за рахунок власних коштів, з ринку цінних паперів та страхового ринку, засновницьких внесків, від банківської системи, бюджетів усіх рівнів тощо), що виражається у грошовій формі. Вибір джерел формування фінансового капіталу повинен здійснюватися як за рахунок зовнішніх (в т.ч. позикових), так і власних джерел.

Багатофункціональність фінансового капіталу дозволяє розглядати його як критерій прийняття оптимальних управлінських рішень, що мають стратегічний характер, основне джерело формування фінансових ресурсів, показник ефективності діяльності (зростання ринкової вартості комерційної підприємства), характеристику інвестиційної привабливості та рівня організації системи внутрішнього контролю підприємства.

На формування пропозиції фінансового капіталу впливають наступні фактори: у суб'єктів господарювання вивільняються кошти у процесі економічної діяльності, які вони зберігають в банках, цінних паперах та ін.; частина доходів домашніх господарств зберігається в банках або в цінних паперах.

Розглядаючи джерела формування фінансового капіталу, їх можна поділити на власні (внутрішні) та позикові (зовнішні).

До внутрішніх джерел формування власного фінансового капіталу входять доходи від виробничо-фінансової діяльності та надходження від господарської діяльності. До зовнішніх джерел формування власного фінансового капіталу відносимо кошти, сформовані за рахунок особистих внесків та можливостей фінансового ринку та кошти сформовані відповідно до порядку розподілу фінансових ресурсів у масштабах економічної системи.

Внутрішні джерела формування позикового фінансового капіталу включають внутрішні довгострокові та короткострокові позикові кошти. Відповідно, до зовнішніх джерел формування позикового фінансового капіталу відносимо зовнішні довгострокові та короткострокові позикові кошти.

Збільшення обсягів фінансового капіталу на підприємствах являється не лише позитивним явищем, але і створює багато фінансово-економічних проблем, які в свою чергу потрібно наперед прогнозувати та намагатися їх мінімізувати в процесі діяльності підприємства. Найактуальнішою проблемою, яка виникає під час формування фінансового капіталу можна назвати проблему вибору джерел утворення і оцінки вартості кожного з них, з позиції необхідності і можливості залучення. Ще однією проблемою є раціональність структури фінансового капіталу, що впливає на рівень фінансової стійкості підприємства, та проблема покращення розмірів фінансового капіталу під час його формування [2, с. 215].

На сучасному етапі вітчизняним підприємствам не вистачає внутрішніх джерел фінансування, що зумовлює пошук та використання зовнішніх джерел. Основними з них на сьогодні залишаються банківські кредити, бюджетне фінансування, іноземні інвестиції. Але використання цих джерел в умовах перехідного періоду суттєво ускладнюється та стримується або їх недостатністю, або високою ціною таких ресурсів [1, с. 96].

Результатом формування фінансового капіталу на підприємстві є його структура та величина. Тому ці два показники повинні бути такими, щоб забезпечувати ефективну фінансову та виробничо-господарську діяльність підприємства, бо недостатній обсяг фінансового капіталу буде стримувати виробничі процеси, і підприємство не матиме змоги вийти на оптимальний обсяг своєї діяльності, і це значною мірою відобразиться на кінцевих результатах функціонування підприємства. А надмірний обсяг фінансового капіталу створює виникнення проблем подальшого неефективного

використання активів, та зниження норм дохідності фінансового капіталу.

Таким чином, фінансові ресурси підприємств – це джерел грошових коштів, які формуються в результаті реалізації економічних відносин підприємства з іншими суб'єктами й використовуються у фінансово-господарській та інвестиційній діяльності з метою досягнення конкретних цілей. Фінансові ресурси є абстрактним поняттям, величину яких неможливо виміряти. Вони формуються за допомогою певних джерел, склад і напрями використання яких визначаються особливостями функціонування суб'єкта господарювання. В свою чергу, фінансовий капітал – це цілісна економічна система індивідуальних кругообігів різних сфер господарської діяльності (виробничої та фінансової), об'єднаних з метою посилення впливу на виробництво та отримання стабільного грошового потоку в процесі інвестування.

Література.

1. Білоченко А. М. Фінансовий капітал в Україні: особливості формування та перспективи розвитку. *Фінанси України*. 2019. № 3. С. 94-100.
2. Забедюк М. С. Фінансові ресурси: зміст та джерела формування. *Економічний форум*. 2018. № 4. С. 213-219.
3. Пашко М. М. Фінансовий капітал: сутність і фактори сучасного розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 2. С. 53-55.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

*Ткаченко С.Є., доцент кафедри Глобальної економіки
afina2701@gmail.com
Державний біотехнологічний університет*

Швидкі зміни факторів, які визначають конкурентоспроможність на світових ринках, динамічний розвиток глобального середовища, змушують при формуванні умов економічного зростання більш активно звертатися до проблем забезпечення національної конкурентоспроможності у глобальному масштабі. Саме тому особливої уваги заслуговує дослідження інноваційно-інвестиційних процесів, які є рушійною силою розвитку вітчизняних підприємств та визначають стратегічне майбутнє всієї країни.